Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 119. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 29-го ТРАВНЯ 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 119. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MAY 29, 1953. VOL. LXI.

НЕ ДАДУТЬ ФОНДІВ, ЯКЩО ЧЕРВОНИЙ КИТАЙ БУДЕ В О.Н.

Вашингтон. — Сенатська комісія асигнування фондів схвалила припинити фінансову підтримку Злучених Держав для Об'єднаних Націй на випадок, якщо комуністичний Китай буде допущений в члени цієї організації. З державного департаменту подають інформації, що сама вкладка ЗДА на втримання О.Н. перевищає одну третину всіх фондів, які ця організація дістає від своїх членів. Цей причинок виносить понад $40,000,000 річно. Вирішення сенатської комісії зустрінулося з загальним одобренням сенаторів обидвох партій. Щодо форми, то воно являється додатком до білу про висигнування грошей на втримання державного департаменту й департаментів торгівлі й справедливости на скарбовий рік, що починається з 1 липня. Додаток до білу зголосив сен. Еверет Е. Діркcен, республіканець з Ілиной, одначе в кінцевій формі він вийшов як обрібка кількох сенаторів. На 23 членів комісії тільки три були проти цього додатку. Технічно ухвала комісії це тільки рекомендація для повного Сенату, одначе коли б повний Сенат і Палата Репрезентантів це одобрили, тоді президент мав би зв'язані руки, коли б так прийшов час на вирішування питання чи допустити комуністичний Китай до О.Н. При голосуванні над дотацією для державного департаменту сенатська комісія обтяла фонди на втримання працівників, а це значить, що державний департамент мусить зредукувати свій бюровий персонал на 2,566 осіб, як на континентальній території ЗДА так і в посілостях.

Уряд обмежує свободу під-совєтських дипломатів

Вашингтон. — Пресова аґенція „Інтернешенел Нюз Сервіс" звідомляє, що Злучені Держави обмежили дальше свободу підсовєтських дипломатів, що перебувають у цій країні. У відплату за безупинне слідкування за американськими дипломатами в Москві, уряд ЗДА буде слідкувати за рухами совєтських і підсовєтських дипломатичних представників в Америці. Це загострення введено в наслідок затій першого секретаря румунського посольства у Вашинґтоні, Крісташе Замбеті, який пробував приневолити до політичних послуг румунського роду американця В. К. Джорджеску, даючи до пізнання, що два його сини, які залишилися в Румунії, виставлені на небезпеку. Замбеті мусить виїхати з Америки, а інші підсовєтські дипломати втратять дотеперішню свободу подорожування по Злучених Державах, хоч би навіть за окремим дозволом. Вони будуть піддані під таємний нагляд американських аґентів.

Зменшено витрати на чужинну допомогу на $354,000,000

Вашинґтон. — Адміністрація обтяла $354,000,000 з первісного пляну витрат на чужинну допомогу, яка мала виносити $5,826,000,000. Цей перероблений плян, що вимагає $5,474,000,000, передано сен. Александрові Вайлі, голові сенатської комісії закордонних справ, який виявив його репортерам. Він каже, що адміністрація надіється обтяти ці витрати на дальших $50,000,000. Програму допомоги для закордонних країн, що співпрацюють із ЗДА в справі оборони від комуністичної аґресії, вивчають комісії закордонних справ обидвох конґресових палат. Сен. Вайлі твердить, що сенатська комісія викінчить свої переслухання в п'ятницю. Він сказав репортерам, що ощадності у витратах на закордонну допомогу переводять у фондах, які вже давніше схвалено, але ще не витрачено, отже це не шкодить в плянах на майбутність.

Справа Розенберґів одночасно у двох судах

Ню Йорк. — Адвокати Емануел Блок, оборонець совєтських шпигунів Джулюса й Етелі Розенберґів, вирішив пробувати щастя в двох судах водночас. Він нашвидку приготовляє четвертий апеляль до Верховного Суду у Вашинґтоні, хоч там програв уже три рази, а в Ню Йорку зголошує до Федерального Апеляційного Суду домагання, щоб скасувати присуд на кару смерти з квітня 1951 р. мотивуючи це жадання тим, що вирок завеликий і не повинен перевищати 20 років в'язниці. Переслухання в цій справі відбудеться в окружнім Федеральнім Суді наступного тижня, а тим часом суддя Ірвінґ Кауфман, який видав смертний присуд на Розенберґів, продовжує приготування до виконання кари смерти в стейтовій в'язниці Сінґ Сінґ. Відповідний судовий наказ уже готовий, а жде тільки підпису судді й його проголошення.

Отіс занедужав на сухоти

Ню Йорк. — Вільям Н. Отіс, кореспондент „Асошіейтед Прес", якого недавно звільнили Совєти з чеської в'язниці, приїхавши до Америки і відпочавши кілька днів, піддасться лікуванні грудної недуги в одній із нюйоркських санаторій. Лікарі ствердили, що він хворий на чахотку, яка одначе ще не розвинулась загрозливо. Отіс був засуджений за шпигунство на десять років, але його звільнили за неповна два роки.

П'ЯТЬ БІЛЬЙОНІВ ВИТРАЧЕНО НА РОЗГОРНЕННЯ СТАЛЕВОГО ПРОМИСЛУ

Ню Йорк. — Жадна промисловість у світі не може зміритися з розгорненням сталевої промисловости в Америці у повоєнному часі. Таку заяву склав Максвел Д. Говел, виконний директор Американського Залізного й Сталевого Інституту на 61 загальнім зібранні цієї установи. „Оцей найбільший розвиток сталевої програми почався добровільно негайно після другої світової війни" — сказав Говел. — „На неї витрачено п'ять більйонів долярів. При допомозі оцього приватного капіталу ми збільшили продуктивність на понад 26 мільйонів тонн. у неймовірно короткому часі, бо тільки за сім років. Оцей додаток самий — а це тільки додаток — більший ніж дві третині російської річної продукції сталі". Говел, опираючись на словах президента Айзенгавера про потребу сталі на оборону, твердить, що для підприємців не буде важко постачити потрібну кількість сталі на оборону.

СОЮЗОВІ Й ГРОМАДСЬКІ СПРАВИ ПРЕДМЕТОМ ДЕБАТ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У.Н.С.

Ню Йорк. — Третій день нарад Головного Уряду Українського Народного Союзу на його річному засіданні в готелю Статтлер пройшов в цілості на дискусії над звітами та загальних дебатах в справах організації й цілої української спільноти в З'єдинених Державах Америки й в Канаді. Голос в дебатах забирали всі учасники нарад. Багато уваги в цих дебатах віддано загально - громадській праці на місцях та участі в ній членів УНС і їх місцевих відділів. Із союзових справ заторкувано та вияснювано організаційні й фінансові проблеми, змінені обставини організаційної праці, — справу постійних організаторів і евентуальної окремої організаційної референтури при Головному Уряді, справи інвестицій фондів і т. п. В дебатах над звітами головного редактора „Свободи" д-ра Л. Мишуги та редактора англомовного „Українського Тижневика" С. Шумейка віддано найбільше уваги проблемам різних категорій нашої молоді та доросту.

„СВОБОДА" ПЛЯНУЄ ВИДАННЯ ДЛЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ

Під час дебат над справами „Свободи" й молоді на річних нарадах Головного Уряду УНС виявлено, що В-во УНС „Свобода" вже від деякого часу плянує спеціяльне видання для української дітвори й молоді, як безкоштовний додаток до щоденника „Свобода". Видання було б у формі окремої картки-додатку до щоденника, подібно, як тепер кожного другого тижня додається до щоденника додаткову літературно - мистецьку картку. Видання буде получене з деякими додатковими видатками й тому його зможе остаточно вирішити щойно найближча конвенція, яка відбудеться в травні наступного року.

ГОЛОВНИЙ УРЯД ОДНОГОЛОСНО ОДОБРИВ УЧАСТЬ Д. ГАЛИЧИНА В МІСІЇ УКК

Під час дискусії над звітом голови УНСоюзу п. Дмитра Галичина та опісля в загальних дебатах видвигнено теж справу участи п. Галичина в місії Українського Конґресового Комітету до Европи з кінцем минулого року. В дебатах стверджено, що хоч звіт п. Д. Галичина в „Свободі" після повороту з Европи, як теж всі відповідальні голоси й повідомлення давали точний і правдивий образ тієї місії, її потребу в обставинах американської політики й її користь для української справи, то проте з деяких боків роблено спроби кидати на ту місію цілком протилежне світло та її коштом і коштом загальної української справи збивати свій маленький партійний, груповий чи організаційний капітал. — Правда, ті виступи не були скеровані проти особи п. Галичина, але це справи не змінює, бо вони були роблені з розрахунком на те, щоб „каламутити воду", підривати довір'я до всіх членів місії та до УККомітету. Обговоривши справу та ствердивши, що п. Галичин діяв в користь української справи, Головний Уряд УНСоюзу схвалив окрему резолюцію, „одноголосно приймаючи до відома й одобрюючи звіт голови УНСоюзу п. Д. Галичина про його участь в місії УКК до Европи з кінцем 1952 року."

ВИСТУП ЕКЗЕКУТИВНОГО ДИРЕКТОРА ЗУАДК — Д-РА В. ҐАЛАНА

В третьому дні нарад Головного Уряду УНС, в середу 27-го травня, до зібраних промовляв коротко екзекутивний директор ЗУАДКомітету д-р Володимир Ґалан, якого привітав на зборах заступник голови УНС п. Йосип Лисогір, що в тому часі проводив нарадами. Д-р Ґалан, забираючи слово, висловив насамперед всім членам УНС та його Головному Урядові подяку за ту велику підтримку, яку вони давали й дають ЗУАДКомітетові від початку його існування. „Без цієї підтримки з боку УНС та його членства не було б сьогодні ЗУАДК й він ніколи не міг би був виконати тих великих завдань в допомозі й переселенні, що сьогодні є вже історичним успіхом американських українців". Познайомивши приявних з теперішнім станом ЗУАДК, його працею та дальшими завданнями, як теж поділившись своїми спостереженнями з недавнього побуту в Европі, д-р Ґалан висловив впевненість, що ЗУАДКомітет і в майбутньому матиме від УНСоюзу, його членів та його Головного Уряду таку саму рішальну підтримку, як він мав її від самого початку свого існування до сьогодні.

ВСІ ЗВІТИ ПРИЙНЯТО ОДНОГОЛОСНО

Після основних дебат над звітами членів Головного Екзекутивного Комітету, Головної Контрольної Комісії та Головної Ради й Редакції „Свободи" і „Українського Тижневика", всі звіти були одобрені й прийняві одноголосно. На дальшому порядку нарад є ще внески й запити та кінцеві ухвали для добра організації.

ПОЇЗДКА НА СОЮЗІВКУ

Головний Уряд Українського Народного Союзу перервав на четвер, 28-го травня, свої нормальні наради в готелі Статтлер і всі його члени виїхали, щоб оглянути новозакуплену вакаційно - відпочинкову оселю **Союзівку,** на якій має бути приміщений теж захист для старших віком членів УНС. Наради будуть продовжуватися в п'ятницю.

УКРАЇНСЬКІ КОЗАКИ НА ВУЛИЦЯХ МАДРІДУ

Мадрід, Еспанія. (Д-р Д. Б.) — Цьогорічні святкування патрона Мадріду й еспанських хліборобів Сан Ісідро Лябрадор (св. Ісідра Хлібороба, 15. 5.), мали надзвичайно торжественний характер. В передполудневих годинах прибув у Мадрід з візитою голова Портуґальської держави генерал Клявейро Льопес в товаристві міністра Національної Економії д-ра Улісес-а Кортес-а, президента Національного Об'єднання Канселя де Абреу та інших високих осіб портуґальнького уряду. На вулицях столиці вітав гостей голова еспанського уряду генерал Франціско Франко в почоті міністрів і двомільйонової маси еспанського нараду.

В пополудневих годинах, на Пляза Майор (Велика Площа), в центрі старого Мадріду, в програмі всенародніх Ісідрівських святкувань, виступали хори та танцювальні групи з фольклорними піснями й танками з усіх 16 областей Еспанії. Мальовнича ноша, типічна для кожної области, гра старих музикантів народніх на славній дуді, тамборах та „кастанюеляс" (ручні тарахкальця, якими по-мистецьки володіє тільки еспанка, ДБ), створювали гарні настроєві передумови, як для виконавців програми, так для слухачів. Чудова, повна краси тонів, ритму, типічної східньої гнучкости й жвавос-

(Закінчення на стор. 3)

ВАШИНҐТОН ЗАПЕРЕЧУЄ СОВЄТСЬКІ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ВИСАДКУ ШПИГУНІВ НА УКРАЇНІ

Вашинґтон. — Державний департамент назвав „фантазією" совєтське повідомлення, мовляв американська розвідка була скинула на територію підсовєтської України чотирьох своїх шпигунів. Совєтський уряд передучора офіціяльно повідомив, що в дні 26-го квітня злетіли на парашутах з американського літака на українську територію між Києвом і Одесою чотири „бувші українці": Олександер Васильович Лахно, Олександер Миколаєвич Маків, Сергій Горбунів та Дмитро Реміґі, які перейшли в Німеччині окремий американський вишкіл для шпигунства в Совєтах, та які негайно після того, як їх скинено на парашутах, були заарештовані, признались до вини й навіть подали імена трьох американських офіцерів, які їх вишколювали. В совєтському повідомленні сказано, що всіх злочинних розстріляно. На запит кореспондентів в цій справі, пресовий референт Державного Департаменту Линколн Ґвайт коротко заявив, що це совєтське повідомлення „занадто фантастичне, щоб заслуговувало на коментар". — Ґвайт твердив, що це совєтське повідомлення було „тільки ще одним гнітючим прикладом фальшивих обвинувачень, проголошуваних час до часу комуністами в намаганні спантеличувати своє власне населення." Центральна Розвідча Аґенція, придержуючись своєї практики, відмовилась від будь-яких коментарів на тему того нового совєтського обвинувачення, але з інших кол пригадують, що Москва періодично випускає такі фантазії, пригадуючи при цьому і Акт Взаємної Безпеки, з фондів якого призначено 100,000,000 долярів на допомогу політичним втікачам з Совєтського Союзу. Речник головної квартири американської авіяції в Німеччині заявив, що Совєтський Союз своїм обвинуваченням відносно американських шпигунів в Україні „оповів нову казку". В совєтському повідомленні сказано, що ці фантастичні шпигуни мали бути вишколені в таборі Бад Віссе коло Мюнхену та що їх перевезено до Греції й звідти перевезено літаком та скинено на територію України.

Велика Українська Маніфестація в Бостоні в 20-ті роковини голоду в Україні

Бостон. — Дня 24-го травня тут відбулася велика маніфестація пам'яті 20-ох роковин штучного голоду в Україні. У всіх Українських Церквах були відслужені панахиди за спокій померлих від голоду з проповіддями священиків про їх пам'ять. Численний похід містом почався о год 1-шій по полудні, від Української Православної церкви при вулиці Арлінґтон і рухався по центральних вулицях: Арлінґтон, Балейстон, Чарлес до міського парку, де відбулася академія маніфестації. Гарна соняшна погода сприяла масовій участі українців в колонах походу та всього населення по вулицях і в парку під час Академії. В поході прийняло участь до 1,500 українців Бостону й околиць, а на академії було до 3,000 осіб. Командував походом п. Козулькевич М., ведучи похід з піднятою булавою, перев'язаною траурною стрічкою. Колони рухалися за таким порядком: попереду несли хрест, обведений чорною лентою, кінці якої тримали двоє діток, американські і українські прапори, два великі образи голоду в Україні, по мистецькому виконані нашими малярами п. Ф. Уськівим і п. М. Калениченком. За образами йшли священики (парафіяни всіх віровизнань йшли в колонах), гості та склад Відділу УККА, що і виконував обов'язки маніфестаційного комітету. Пласт в одностроях та діти шкільного віку, СУМА в одностроях, ОДУМ, сестрицтво церков та всі жінки, ветерани, члени т-ва Запоріжська Січ, відділи УНС 238, 307, 374, Т-во Сприяння УНР-аді, ООЧСУ, ДОБРУС, УНДС, УРС, „Вільна Громада" й ін. Всі колони несли 15 транспарентів і плякатів з написами англійською мовою. Порядок руху по вулицях підтримувала міська поліція на автах, конях і пішки.

Жалібна Академія відбулася в міському парку з мікрофоном і гучномовцями. Її розпочав мітрат о. В. Каськів молитвою в англійській і українській мовами, а хор Української Православної Церкви під проводом п. А. Пащака відспівав „Вічна пам'ять" та Американський гимн. Коротке вступне слово та привітання з подякою за численну присутність, що прибули вшанувати пам'ять мільйонів жертв штучного голоду українського народу заподіяного комуністичними народовбивцями з московського Кремля, виголосив анг. мовою голова відділу УККА і маніфестаційного комітету п. О. Мельниченко.

Змістовні доповіді англійською мовою про жахливий штучний голод в Україні 1932-33 роках виголосили адвокат п-на Анна Чопик, адвокат Дмитро Романів та о. С. Голутяк з Вунсакет.

Українською мовою, як свідок і учасник голоду, склав доповідь-свідчення п. О. Мельниченко. Звернення уповноваженого УНР-ади в ЗДА д-ра С. Витвицького зачитав студент Гарвардського Університету п. Ярослав Білинський, а також зачитав декларацію англійською мовою, яка через підняття рук була одноголосно ухвалена.

Пісню „Наш Край" виконав хор СУМА під керівництвом п. М. Гриценка, а на закінчення заспівав Український Національний Гимн разом з присутніми.

Похід та академія маніфестації пп. Ю. Чмирів і М. Литвин зафільмували в кольорах та голосом.

Американські часописи „Бостон Пост" та інші подали свої репортажі про перебіг маніфістації.

Д-р О. Яворський на світовому конґресі лікарів

Ню Йорк. — Тут вже від кількох днів відбувається Світовий Конґрес Плідности й Неплідности, в якому беруть участь лікарі майже з усіх країн світу, за вийнятком Совєтського Союзу та його сателітів. В цьому Конґресі в рямках американської делеґації бере участь українець д-р Олександер Сас-Яворський, член Т-ва Українських Ветеринарних Лікарів в Америці, запрошений на з'їзд як спеціяліст. Д-р Яворський приїхав до Америки з европейської скитальщини й тепер живе в Аббевіл, Луізіяна. — Як нас інформують д-р Яворський звернув увагу, що в залі нарад в готелі Генрі Гудсон вивішено між прапорами країн Об'єднаних Націй теж прапор Совєтського Союзу. На інтервенцію д-ра Яворського стверджено, що в конґресі не бере участи жаден совєтський лікар і на його ж інтервенцію совєтський прапор був знятий. Він теж пропонував, щоб на місце того прапору вивісити синьо-жовтий український, але на жаль такого прапору в готелі не було. Сестра д-ра Яворського, п-на Наталія, відома суспільна діячка в Ню Йорку.

ВИСТУП ТЕФТА БУВ НЕСПОДІВАНКОЮ ДЛЯ УРЯДУ

СЕНАТОРИ КРИТИКУЮТЬ ЙОГО СТАНОВИЩЕ ЩОДО ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

Вашинґтон. — Виступ сен. Роберта А. Тефта, лідера республіканської більшости в Сенаті, та його критичні завваги на адресу Об'єднаних Націй й европейських союзників З'єдинених Держав був несподіванкою для Вашинґтону та викликав досить гостру реакцію головно в конґресових колах. Сенатор Тефт, що сам переходить лікарські оглядини в одному з шпиталів в Огайо, в своїй промові перед Краєвою Конференцією Християн і Жидів в Сінсінаті, Огайо, прочитаній за нього одним з його синів, — гостро критикував Об'єднані Нації за їх становище до подій на Далекому Сході та пропонував „забути" ту міжнародну інституцію в переговорах в справі перемир'я в Кореї. Державний Департамент і Білий Дім відмовились від будь-яких коментарів на тему виступу Тефта, а з Білого Дому тільки заявили, що цієї промови не бачив наперед президент Айзенгавер та не апробував її. Промова Тефта була прочитана в тому ж часі, як президент Айзенгавер вияснював, що нові альянтські предложення відносно полонених в Кореї йдуть по лінії резолюції Генеральної Асамблеї з грудня минулого року. Натомість на промову сен. Тефта гостро зареагували деякі сенатори з обидвох партій, добачуючи в тій промові ізоляціяністичні тенденції та утруднення для замирення в Кореї. Ці закиди видвигнув проти Тефта головно сен. Джан Дж. Спаркмен, демократ з Алабами, кажучи, що виступ Тефта може „сторпедувати вигляди на перемир'я в Кореї" та що він є „діяметральним запереченням" становища президента Айзенгавера в цій справі. Спаркмен теж вважає, що Тефт практично „сказав нашим союзникам, Англії, Франції, Індії та іншим, що ми не потребуємо й не хочемо їх". В закінченні сенатор Спаркмен твердив: „Комуністична Росія намагається вбити клин між союзників Об'єднаних Націй, а сенатор Тефт своєю промовою тепер, здається, робить це за неї". Виступ сен. Тефта викликав тимбільшу констернацію, бо його, сен. Тефта, вважається за одного з теперішніх головних авторів закордонної політики уряду. Ізоляціяністичні тенденції виступу Тефта підкреслив головно давній приятель сенатора з Огайо, сенатор Волтер Джордж з Джорджії. — Сенатор Вайлі, голова сенатського Комітету Закордонних Справ, два рази відмовлявся від будь-яких коментарів на тему виступу Тефта, даючи тільки до зрозуміння, що в його оцінці той виступ не був на часі.

Південні корейці готові продовжувати війну за соборність

Сеул, Корея. — З останнього розвитку подій виходить щораз виразніше, що південно-корейський уряд готов продовжувати війну проти комуністів за об'єднання всіх корейських територій в одну демократичну державу та що він готов робити це сам на власну руку й без будь-чиєї допомоги, якщо б альянти в своїх переговорах про перемир'я погодились на поділ Кореї на встановленій вже ними теперішній фронтовій лінії. Завтра мають початись знову в Панмунджом переговори на тему нових альянтських пропозицій в справі полонених і представник південно-корейського уряду на тих переговорах, ген. Чої Дук Шін, передасть голові альянтської делеґації, ген. Гаррісонові, листа, в якому з'ясоване південно - корейське становище. Це становище вияснюють усі останні дні, один за одним представники корейського уряду, не залишаючи жадних сумнівів, що цей уряд в жадному разі не погодиться на будь-яке перемир'я, що признає поділ Кореї та віддає комуністам половину країни.

Доллес підтримує допущення Югославії до оборонного европейського пакту

Анкара, Туреччина. — Секретар стейту Джан Ф. Доллес і директор Взаємної Безпеки Гарольд Е. Стассен покінчили розмови з турецькими політиками і відлетіли до грецької столиці Атен. Перед від'їздом Доллес запевнив Туреччину, що ЗДА підтримуватимуть допущення Югославії до членства в оборонному европейському пакті, але тепер ця справа ще не актуальна, бо невирішені спірні питання між Югославією й Італією, які ще погіршилися після недавньої промови Тіта, в якій він гостро напав на прем'єра де Ґаспері. Доллес вдоволений із Туреччини, яка розбудувала свою оборонну силу та господарку і рядиться демократичним державним устроєм. Секретар стейту підкреслив стійкість відносин у Туреччині, яка під цим оглядом корисно вирізняється від інших сусідських держав. — Атени. — В Атенах Доллес відбув перші промови з грецькими політиками, а ввечорі був на прийнятті в короля Павла та королеви Фрідеріки. На цьому прийнятті були ще: пані Доллес та Гарольд Стассен з дружиною.

ФРАНЦУЗЬКА АСАМБЛЕЯ НЕ ПОГОДИЛАСЯ НА ПРЕМ'ЄРСТВО РЕЙНО

Париж. — Французька парляментарна криза триває далі, бо Національна Асамблея не погодилась затвердити на прем'єра Поля Рейно, який домагався, щоб змінити конституцію в той спосіб, щоб прем'єр міг мати запевнене урядування принаймні 18 місяців. Якби не це настирливе домагання Рейно, то його були б затвердили на пості прем'єра. Але Рейно обстоював свою пропозицію, яку Асамблея відкинула більшістю 276 до 235, при 89 здержаних голосів. Тепер французький президент Оріоль проситиме Жоржа Бідо, щоб він погодився формувати новий кабінет. Бідо не намагається зайняти цей уряд, тоді президент пропонуватиме провідника радикальної партії Андре Марі або П'єра Мендеса-Франса, французького представника до Міжнародного Монетарного Фонду. Рейно був прем'єром 1940 року, пізніше йому двічі пропонували прем'єрство, але він завжди відмовлявся від цього уряду, а тепер погодився скласти кабінет міністрів, але під умовою, що змінять конституцію в той спосіб, щоб він міг урядувати принаймні 18 місяців, не боячися вотум недовір'я парляменту.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СКЕПТИЦИЗМ СЕНАТОРА ТЕФТА

Сенатор Роберт А. Тефт, колишній суперник президента Айзенгавера в кандидатурі на республіканського кандидата на президента країни й тепер лідер республіканської більшости в Сенаті, висловив низку скептичних думок на теми теперішньої міжнародної політики та можливостей її дальшого розвитку. Він висловив ці думки на зібранні Краєвої Конференції Християн і Жидів в Сінсінаті, Огайо, з нагоди 25-ліття тієї інституції. Сам сенатор Тефт перебуває в лікарні на лікуванні легкого недомагання, а його промову прочитав за нього один з його синів. Думки сенатора без сумніву віддзеркалюють не тільки настрої в Конгресі, але й серед американського загалу й тому варто з ними познайомитись дещо основніше.

Сенатор Тефт насамперед заявив, що він підтримував політику створення окремої Держави Ізраїля. Але він дуже скептично дивиться на теперішнє положення на Близькому Сході, витворене війною за Ізраїля. Його турбує головно проблема 900,000 втікачів з ізраїльської частини Палестини, бо без задовільної розв'язки тієї проблеми він не бачить теж можливостей замирення того простору. Він теж вважає, що жиди самі своєю поведінкою в Ізраїлі часто збільшують ненависть проти них.

Найбільше скептицизму висловив сенатор Тефт на адресу Об'єднаних Націй та деяких союзників. Він сам „вірить в Об'єднані Нації", але не вірить, щоб та міжнародна інституція в її теперішній структурі могла бути успішним засобом проти агресії. Тому він вважає, що з тих причин і для тієї мети повинна бути відповідно змінена й доповнена хартія ОН. До того часу в актуальних політичних проблемах, зокрема у війні в Кореї, сенатор Тефт радить „забути про Об'єднані Нації" та зарезервувати собі „цілком вільну руку". Він теж радить поінформувати Англію та „інших союзників", що коли теперішні переговори в справі замирення в Кореї не матимуть успіху, З'єдинені Держави відмовляться від будь-яких дальших торгів. В загальному, думка Тефта про Об'єднані Нації відповідає до деякої міри тим заввагам, що їх після створення тієї організації висловив живий ще тоді Бернард Шо, покпиваючи собі, що Об'єднані Нації й їх Рада Безпеки це радше „роз'єднані нації" й „рада небезпеки". Ці побоювання в дотеперішній практиці в багато дечому виправдалися.

Окремий скептицизм висловив Тефт відносно оборони Европи. Він твердить, що досі він ще не почув ані одного аргументу, який переконував би його, що Америка може оборонити Европу перед сподіваним большевицьким нападом. Він цілком погоджується з тим, що Америка повинна допомогти іншим народам в мобілізації їхньої оборонної сили, але він з великим скептицизмом ставиться до можливостей американської перемоги над большевиками на европейському або на азійсько-китайському суходолі. Це, по його думці, можуть зробити тільки народи тих континентів, тимбільше, що Західна Европа має коло 250,000,000 населення, отже майже два рази стільки, що З'єдинені Держави.

Тимчасом, до самих европейських оборонних можливостей можна мати ще більше скептицизму. Для прикладу згадав сенатор Тефт становище Англії й Франції до поневолених Москвою народів. „Секретар Доллес — твердить сенатор Тефт — намагався запевнити народи за залізною заслоною, що ми не будемо договорюватись з Росією, віддаючи комуністам контролю над всіми країнами за залізною заслоною. Тимчасом виглядає, що п. Черчил і французький уряд віддали б зону впливу й радо залишили на марну ласку Совєтської Росії поляків, чехів, румунів, в заміну за деяке зменшення зброєнь, вільнішу торгівлю та за обіцянку добре поводитись в майбутньому". Все ж таки сенатор Тефт вірить, що теперішні зусилля З'єдинених Держав вдержати єдність західнього світу та допомогти йому зорганізувати відповідну оборону можуть мати успіхи, тільки він не знає на як довгу мету.

Сенатор Тефт застерігся, що він не висловлює своїх критичних думок, а радше інформує про погляди, які переважають в конґресових колах, однаково між демократами й республіканцями. На закінчення він закликав до толеранції відносно тих, що керують американською закордонною політикою, вказуючи на її труднощі. Думаємо, що в таких обставинах потрібна не тільки толеранція, але й повна та активна підтримка тієї американської політики, бо вона ще єдина, що найбільше відповідає інтересам вільного й поневоленого світу.

ДЕНЬ ПОМИНОК 1953

День поминок має потрійне значення. Для більшості це просто вільний від роботи день, хоч цього року він припадає на суботу, а тому не має великого значення. Подруге, з цього дня неофіційно починається сезон літніх розваг. Але його основне і найголовніше значення — це вшанування пам'яти тих, що загинули у боях, обороняючи З'єдинені Держави та їх ідеали.

Здебільшого організацією того дня провадять організації ветеранів і військові частини. Люди, що приходять на цвинтарі в день Поминок, здебільшого мають там похованих родичів і хочуть спом'янути їх.

Звичайно виголошується багато відповідних промов. З цього приводу згадується одна з найзворушливіших промов, виголошена на ту тему. Покійний президент Френклін Д. Рузвелт промовляв 1934 року на місці відомого бою в Ґеттисбурзі. Згадуючи Громадянську Війну, він сказав: „Трагедія нації була в тому, що люди не знали один одного, бо не було тоді можливости відвідувати один одного". Тепер це є не тільки трагедія одної нації, але трагедія всесвітня й тепер цілі нації не розуміють одна одну, бо не знають одна одної.

Але промови, які б вони не були зворушливі, не вернуть мертвих з того світу. Не допоможе ані музика оркестрів, ані коштовні вінки на могилах. Все, що ми, живі, можемо зробити, це вірити в ті ідеали, за які померли найкращі люди нашої нації, і зробити все, що є в наших силах, щоб дальші покоління не мусили приносити ті самі жертви.

День Поминок присвячений пам'яті померлих. Початок йому положено простим благородним жестом групи жінок, які в 1863 році поклали квіти на могилах жертв Громадянської війни в м. Колумбус, Місісіпі. Відтоді це стало звичаєм і національним святом. Це є день, коли ми повинні згадати американську історію і робити з неї висновки для кращого взаєморозуміння, і тим запобігти виникненню війни. Це буде найкращий спосіб вшанувати пам'ять померлих.

Загальна Рада

Економічне суперництво і Британія

З Британії приносять американські кореспонденти цікаві вісті про різнородні замовлення й експорт, що вказують на причини останніх політичних колебань Західних країн. Для прикладу згадаємо про таке:

Торговельний аґент пластику з комуністичної Німеччини перешкодив британцеві, коли той старався дістати замовлення на частини до направи телефонів у зруйнованій повіддю Голляндії. Східньонімецький аґент дав Голляндії 180 днів часу до заплати за замовлення, коли британець давав тільки 30 днів... Одна з найбільше рухливих „департаментових" крамниць в Новій Зеляндії продає італійські керамічні вироби вартістю 8,500 долярів тижнево, хоч давніше вона продавала виключно британські вироби. Значить, гроші з проданої в Новій Зеляндії кераміки, підуть до Італії, а не до Англії, бо в Італії ці вироби дешевші принаймні на 10 відсотків... Бельгійський власник друкарні купує друкарську пресову машину в Західній Німеччині, а не у Британії, бо німці обіцяли постачити машину негайно, а британці не раніше ніж за п'ять місяців.

Це типічні приклади. Вони пригадують, що Англія, відома з своїх великих підприємств, не може постачати закордон товари з різних причин: вони задорогі, або замовлення не можуть бути виконані на час, або підприємці не можуть дати довготривалого кредиту. Тому британські фабриканти залякані, що кількість їх продуктів, вивожених закордон, паде. З цим паде їхній прибуток і заробіток. Всюди сильна чужинна конкуренція. От недавно „британський Єгипет" дав Західній Німеччині замовлення на нову сталеварну фабрику вартістю 51 мільйонів долярів, яка має бути побудована на південь від Каїра. Еспанія теж звернулася до Німеччини з замовленням печей вартістю 800,000 долярів, для праження коксу.

Нічого дивного, що британці рахують на американську поміч, головно в зниженні митної тарифи в З'єдинених Державах, щоб могти дістати хоч деякі замовлення. Вони мають чимало знаменитих виробів. Так напр. британських турболітаків замовлено з закордонних країн впродовж перших трьох місяців за 38 мільйонів долярів, а в попередньому році в тому самому часі за 30 мільйонів. Найбільші замовлення на такі літаки ще прийдуть. Так само дістають британці замовлення на такі вироби, як обстанова до бюр, машинерія для копання землі і „передфабриковані" будинки.

Усі ці британські промислові й торговельні трансакції змагають до того, щоб зрівноважити британську валюту, захитану ще перед другою світовою війною, а тепер загрожену просто катастрофою. Зріст експорту потрібний для здобуття гроша на заплату імпортованих товарів, на які погодився британський уряд з початком поточного року. Експорт, як відомо, підносить вартість британського фунта. Тому британський уряд поставив собі за ціль піднести в поточнім році експорт закордон на 20 відсотків вище від експорту в попереднім році.

У такому часі поширюють вісті, що англійські кораблі перевозять крам для комуністичних країн на Далекому Сході. В американському Конґресі сенатор Джозеф Р. МекКарті погрожує навіть затопленням кожного британського корабля, який буде вести контрабанду для китайських комуністів. Москва не довго дала ждати на відповідь на таке „положення" і почала свою „економічну" політику супроти Британії. Так сателітська Чехословаччина продає закордонним країнам на 20 відсотків дешевше метанол (потрібний при виробі пластиків) у ті країни, що досі купували його від Британії; Східньонімецькі перлонові вироби, що заступають загально відомий нілон („найлон") продаються в Швеції на 21 відсотків дешевше, ніж теперішні жіночі панчохи британського виробу; Польща й Східня Німеччина роблять те саме з хемікаліями, як аммоній (для батерій), тріхлотилін (для хемічного чищення) і т. п. З другого боку Совєтська Росія бажає підписати великі торговельні замовлення в Британії на всілякі продукти й вироби, яких Росія потребує необхідно під теперішній час. Серед того всього Совєти розголошують пропозицію світового замирення, а З'єдинені Держави, устами свого президента кличуть Англію для порозуміння перед совєтською агрозою. Це є дуже складне положення, в якому тепер опинилась країна, яка ще недавно мала імперію і диктувала світові політику.

Іван Кедрин

Льояльність до противника

У „Ню Йорк Таймс-і" вичитали ми недавно таку коротку вістку, датовану 14-го травня ц. р. з Амману в Йордані:

„Після 24-годинних відвідин в Ізраїлі державний секретар (ЗДА) Джан Фостер Доллес прибув сюди і зголосився з куртуазійною візитою у молодого короля Гуссеїна І. Після того, як мр. Доллес перейшов до Йордану по другому боці поділеного Єрусалиму, колишній посадник Святого Міста — Аареф ель Аареф — заявив йому, що традиційна приязнь арабів із З'єдиненими Державами поважно ослабла наслідком — як він сказав — політики попереднього демократичного режиму (в ЗДА), що давав гроші, зброю й іншу поміч Ізраїлеві. Мр. Доллес відповів, що „підчас, коли ми, американці, критикуємо один другого у себе дома, то не робимо цього поза межами краю". „Тому — він сказав — я не можу приєднатися до критикування у відношенні до попереднього американського президента"...

Усі, що критикують американські звичаї й американську демократію, повинні навчитися на пам'ять отих слів теперішнього американського державного діяча та пригадувати їх собі завжди тоді, коли їх кортить сказати перед чужинцем терпке слово під адресою будькотрого українського партійно-політичного противника, під адресою якогось суперника до впливів на чужинецькому терені чи взагалі — земляка, що нам — слушно чи неслушно — не під смак. Ще не так давно ті часи, коли — після першої світової війни — найповажніші представницькі українські чинники, настільки розбиті, що не творили єдиної української політичної репрезентації назверх, висилали до тих самих чужинецьких чинників ноти й звернення, що взаємно один одного дискредитували. Взаємно дискредитуючі заяви в чужинецькій пресі були в отих сумних часах двох і більше українських державних центрів на денному порядку, не згадуючи вже про анонімові доноси та іншу „службу", що тільки підривала значення і повагу в с ь о г о українства.

Ті часи, слава Богу, минулися і було б несправедливо казати, що й нині існує манія забігати ласки в неукраїнців опоганюванням інших українців, та манія, що такою темною плямою заплямила славні козацькі часи. Нині наші земляки вже мають більше зрозуміння національної гідности, що висловлюється дуже простою формулою: Шануймо себе самих, бо інакше другі не будуть нас шанувати. „Себе", себто: не свою партію, свій табір, свою концепцію, а н а ц і ю. Найсуворіша, найгостріша і найбільш безпардонна взаємна боротьба на внутрішньому терені мусить назверх, в розмовах з не-українцями, проявлятися в найбільш обережних, найскромніших і найльояльніших висловах. Не тому навіть, що так каже політична культура, як щось ірраціональне, а тому, що ніщо не викликує гіршого враження у розмовця і не вдаряє політичним „бумеранґом" даного українця, як його погірдливе і різко неґативне становище до земляка іншого політичного переконання. Це знову один наявний доказ, що етика в політиці не є пустим звуком, бо точно покривається з доцільністю. Куртуазія у відношенні до свого противника і льояльність до свого противника, щоб перед чужою стороною підкреслювати д о б р і сторони того противника, а не п о г а н і, — найкращий засіб самому собі придбати в очах тієї третьої сторони якнайбільшу повагу.

Це не завжди буває легким завданням. Національна політика вимагає оборони деяких канонів однаково на внутрішньому, але й на зовнішньому терені і не завжди легко говорити делікатно й обережно про тих, які ці канони виразно порушують. Така ситуація, в якій знаходимось ми, українці, ставить раз-у-раз величезні вимоги до зручности й гнучкости української політики й тактики. Це торкається і нашого становища назверх і на самому таки внутрішньо-громадському терені. Ми є нераз між Сціллею і Харибдою: З одного боку не можна промовчувати сумних явищ у нашому житті, з другого мусимо дивитися, щоб виявлювання наших слабостей і хиб не було використовуване ворогами взагалі України на шкоду не того чи іншого табору, а всієї української справи. Керівники української політики в краю, наприклад в Західній Україні в рр. 1919-1939 (між двома світовими війнами), тямлять ще ті тодішні інколи трагічні конфлікти. Коли йшов міжнародній процес закордонного центру ЗУНР, очолюваного през. Дром Е. Петрушевичем у Відні, то хоч багато дечого у політиці того центру краєвим галицьким діячам не подобалося (напр. його становище до питання перепису населення у 1921 р. в Польщі та до соймових виборів у ,92' р.), проте назверх не можна було виступати з тією критикою, бо вона підірвала б авторитет признаваного краєм найвищого політичного осередку й давала б атути Польщі взагалі проти Західної України. Або другий конкретний приклад: Коли в 30-их рр. ішов в Західній Україні гострий спір за тактику і методу політики у відношенні до поляків і власного громадянства, то українські часописи леґального тодішнього українського світу мусіли надзвичайно обережно ставитись до всіх явищ рідного підпілля, не вважаючи на ввесь свій критицизм, — з остраху, щоб отих критичних заввах не використовували польські суди й польська адміністрація в своєму поході проти підпілля, доброго чи злого, але рідного. Отже не відмовляючись від прилюдного критицизму у відношенні до всіх явищ, що потребують прилюдної критики, як засобу поправи й коректури, треба одночасно бачити небезпеку шкоду цеї критики всій рідній справі, а це ставить надзвичайно високі вимоги до критиків.

Така сильна, могутня держава як ЗДА може дозволити собі на люксус найбільш безпардонної в н у т рішньо-громадської боротьби, яка не шкодить престижеві назовні,

(Закінчення на стор. 3)

ГУМОР — ОЗНАКА ВІЛЬНОГО НАРОДУ

(Кореспонденція з Лондону)

Що таке гумор? Один письменник назвав гумор — поважною оцінкою смішних людей, вчинків і обставин. Дійсно, бувають ситуації, до яких не можна інакше поставитись як з сміхом, гумором або іронією чи навіть сарказмом.

В характері англійців переважає гумор: сміх лагідний, незлобний, що часто обертається і проти власної особи промовця. Підіть ви на якінебудь сходини, де між собою дискутують англійці. Нема випадку, щоб головний промовець не почав свого слова якимнебудь анекдотом чи гумористичним натяком на ті чи інші сучасні, загально відомі факти. Присутні сміються, промовець теж, і між ним і слухачами створюється зв'язок приязні і взаємного зрозуміння.

Гумор часто є гостем в парляментських дискусіях, в наукових засіданнях, на різного роду ювілейних сходинах і на вічах цієї країни. Цими днями був у Лондоні бенкет Королівської Академії Мистецтв, з участю найвизначніших представників науки, мистецького світу і політичного життя. Прем'єр сер Винстон Черчил був одним із головних промовців. Не було майже речення в його промові, що не містило б у собі якоїсь гумористичної нотки, і щирими вибухами сміху відповідали присутні гості на слова прем'єра. Теж інші промовці на ювілейному бенкеті не „пасли задніх" і гості розійшлися з „веселими мислями" чи може навіть ішли додому „веселими ногами", коли дозволимо собі вжити виразу Святого Писання.

Українському народові не чужий гумор. Ще в літописі Нестора зустрічаємо бризки щирого гумору, хочби в відомій відповіді князя Володимира магометанам на запрошення прийняти Іслам. Князь довідався, що Магомет заборонив пити вино, і сказав мусульманським послам: „Руси веселіє єсть пити, не можемо без того бути". Теж гумористичний анекдот про сватання (в дійсності цього не було) грецького Кесаря до княгині Ольги в Царгороді, яка, мовляв „переклюкала" (перехитрила) грецького монарха — належить до гумористики.

І за козаччини гумор не вмирав у нашім народі. Теж і до приходу большевизму український народ умів сміятися. Недарма ж найкращі гумористичні п и с ь м е нники вийшли з роду українського і принесли свій гумор в чужі літератури: Гоголь, Зощенко, Квітка-Основяненко, Аверченко і багато інших.

Інший стиль настав в Україні під російською комуністичною диктатурою. Комуністична влада не терпить щирого сміху, що виходить від душі. Гумор Москва поставила під контролю і сміх підлягає директивам Політбюра.

В вільних країнах можна гумористично поставитись до кожного явища в громадськім житті і до кожної особи. Під комуністичною д и к т а турою велика частина суспільного життя виключена з гумористичної оцінки. В пресі СССР можете знайти карикатури і сатири на Айзенгавера і Черчила, але всі члени московської ради міністрів або ЦК-ВКП — недоторкані. Теж і в різних „союзних" та „автономних" республіках члени урядів і секретарі компартії не можуть бути предметом для гумору: тільки як котрогось із них вимете мітла „чистки", тоді вже такий попадає під січкарню „казьонного" сміху.

Коли я буваю на англійських сходинах з новими нашими емігрантами, що прожили два десятки літ під комуністичною диктатурою, то вони деколи дивуються, що англійці так часто сміються. Їм пригадується „серйозний" стиль комуністичних сходин, де треба поважно слухати і плескати в долоні чи іншим способом „виявляти ентузіязм".

Під комуністичною диктатурою люди дуже обережні, бо за гумористичне слово може громадянин дістати „нагороду": 3 або 5 років примусової праці. Один сказав сусідові в шинку: „У тебе голова лиса як у Леніна". Сексот це підслухав, і необережний помандрував туди, „де козам роги правлять", бо треба знати, що Ленін „святий", і лисину простої людини рівняти з лисиною „вождя" — це великий гріх.

Другий випадок: в пекарні, коло якої стояла довга черга, не стало хліба. Один чоловік, що вже увійшов до пекарні і сподівався дістати після довгого стояння фунт хліба, з огірченням, що надія не здійснилася, поклонився низько до портрету Сталіна і промовив: „Спасибі товаришу Сталінові, що нагодував!"

Негайно ж цього „гумориста" взяла поліція, і послали бідолаху туди, „куди Макар телят не ганяв". При такім режимі людям не до гумору...

П. А.

В. Г. Верган

ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДУ ІВАНА ФРАНКА

(В 97 річницю його народин)

(3)

Ці перші спроби своєї творчости Франко почав видвигати на денне світло у вищій гімназії у шкільних і домашніх завданнях українською, польською, а навіть німецькою мовою. Вроджене бажання пізнати світ і тайну буття, спонукували його до того, що він вже у шостій клясі почав збирати бібліотеку і за три роки придбав около 500 книжок. Які це були книжки, ані Франко, ані його товариші у своїх спогадах не кажуть, але треба догадуватися, що це були книжки, які відповідали заінтересуванні молоді у тій фазі життя.

Розвиткова психологія каже, що юнак у „віці вертеріяди" в книжках і уяві про своє життя [illegible] шукає трагедій [illegible] світу, пізнання себе, власного „я", що в тому світі займає своє місце і вкінці форм достосування свого „я" до світу, і світу до себе.

Нам зрозумілим тепер стає, чому ця невеличка бібліотека Франка гуртувала всіх тих, що були ровесниками Франка й чому саме про неї написав Франко: „Ми читали наголос поезії та драми, дебатували про порушені там думки — звичайно десь на вільнім воздусі".

С а м о о рганізація довкола бібліотеки Франка, як бачимо, сталася з внутрішніх прагнень фазовости пізнати світ, пізнати те все, на що молодечий розум домагався відповіді. Другою самоорганізацією був співацький гурток, що його організував товариш Франка, Карл Бандрівський. „Оба кружки, як пише Франко, з невеличкими виїмками, складалися з тих самих осіб". Чого не давала школа, це знаходив Франко і його товариші-однолітки в самоорганізаціях, в самоосвітньому і співацькому гуртках. У них вони свобідно дискутували про ці всі проблеми і ідеї, що їх несло зі собою XIX ст., в політичному житті лібералізм і свободу, в суспільно-економічному демократизм і соціялізм, в науці розумовий критицизм, в мистецтві й літературі реалізм, у філософії релятивізм.

Юнак-Франко, закінчивши адолесценцію, входив у фазу юности з тими усіми прикметами, що їх несла доба XIX століття. Згадувана вже нами пані Бюлер каже, що ціла доба юности, це доба найбільшої експанзії нашого „я", доба молодечого ідеалізму, інколи навіть „утопізму". В юнака тоді побіч проблеми, як перетворяти й оформляти себе для достосування до світу, з'являється проблема, як змінити світ для осягнення цієї своєї мети. Доба юности — це доба „спроб і помилок", „радощів і смутку", „кохання і розчарувань", „напруги і напору", „порівнання і уподібнення".

Іван Франко, читаючи західно-европейську літературу, напевно мусів її порівнювати з тодішньою українською. Життя політичне, суспільне давало надто багато матеріялу, щоб його порівнювати з ідеями політичними й суспільними.

Крім того, що до пізнання світу й буття наштовхувало Франка внутрішнє почуття його фазовости, для нього не пізнати того часу, що в ньому прийшлося жити, означало не „бути чоловіком, освіченим чоловіком". З особливою виразністю треба підкреслити, що юнацький вік, це шукання світоглядових питань. Юнак входить у філософічні, національні, політичні та суспільні питання всією своєю істотою. Юнаки, як діти в грі, перебирають на себе ролі ширителів ідей. Це — своєрідне апостольство. Найчастіше і найбільше захоплюються юнаки т. зв. „передовими" течіями. Над ними вони ведуть довгі дискусії між собою та при зустрічі зі старшими дуже часто попадають з ними у конфлікт. Створюється поділ на „батьків і дітей", провадиться завзята словесна боротьба між тими й тими, а дуже часто переходить ця боротьба рамки культурної повідінки.

Якими б передовими ідеями юнацтво не захоплювалося, воно все буде наставлене до всього ідеалістично. Воно все буде готове до самопожертви, до праці для народу й боротьби за правду.

Франко-юнак, стоючи перед новим обличчям дійсности і перед вступленням в суспільне життя, мав, крім загальних проблем, вирішити ще свої особисті проблеми: здобути собі світогляд, вибрати звання, підшукати собі організацію людей, з якими, зв'язавшись ідейно, міг би далі йти в життя, і вкінці — остання проблема — знайти собі подругу життя.

Коли б Франко був звичайною людиною, то він ці проблеми вирішив би дуже легко. Він з них вибрав би тільки ті, що відповідають його особистому щастю. Та Франкові-поетові, Франкові-письменникові, Франкові-політично-суспільному діячеві прийшлося їх розв'язувати дуже тяжко. В його душі ставали ці проблеми дуже часто одна проти одної. Дуже часто Франко-громадянин ставав проти Франка-поета, дуже часто в його душі велася довга боротьба й наступала апатія, зневіра. Дуже часто в боротьбі він нарікав сам на себе й здавалось йому, що він мала дитина і „ложкою черпає море". Та по певному часі переможцем виходив Франко-громадянин. Особисте — приглушене тиском громадсько-суспільної праці — замовкало, а точніше кажучи, він його заковував у ритм, в поезію — лірику.

Літературною т в о р ч істю Франко почав дуже скоро цікавитися. Вона йому якось краще підходила під юнацький вік. Проф. Білецький Леонід каже, що „Франко був романтиком", воно й правда. Це випливало з його вдачі й вроджених прикмет.

Франко, пишучи про себе в автобіографії, ніде не згадує про те, що він цікавився якимись іншими проблемами перед літературними. Зацікавлення літературою було перше, згодом щойно прийшли інші. Це ясно бачимо з відомого нам вже самоосвітнього гуртка.

„Але згодом в той наш кружок упало гірчичне зерно, що повинно було рости далі і мати вплив на напрям нашого дальшого думання. Маю тут на думці, каже дальше Франко, нашу знайомість із старим Лімбахом. Хто був старий Лімбах — мало хто знав. Ходили всякі версії, одначе, з деяких натяків у розмовах — рідких і нецікавих — з його сином, розповідає Франко, я міг догадуватися, що й сам старий Лімбах був первісно якимсь урядником, мав жінку, яка вмерла з гризоти над його поведенням, доживши до того, що її чоловіка за щось прогнано зі служби — одним словом в його сімейнім життю була якась, тиха, мовчазна трагедія, і тінь тої трагедії лежала перегородою між сином і батьком".

Старий Лімбах довідався про Франка від свойого сина, який ходив до тої самої гімназії що й Франко.

Стріча Франка зі старим Лімбахом дуже цікава. Старий Лімбах, як на тодішні часи і як на Дрогобич, у очах Франка був очитаною людиною. Він дуже дораджував Франкові читати спомини Бенвенуто Челліні і ставив їх йому за взірець. Радив він Франкові також читати Віліяна „Оберона", але „найкращі твори, казав він, Дікенса. Хто не знає Дікенса, той, властиво, не знає нічого з літератури, не має смаку, не має очей". З Дікенса радив Лімбах Франкові читати „Клюб Піквікка".

„З людьми, казав Лімбах, що не читали Піквікка, я не маю охоти говорити про літературу".

Юрко Степовий

„СЕЛЯНСЬКА" ПАРТІЯ

Останнім часом багато уваги в нашій пресі приділяється питанню Селянської партії. Вихід на „ширші води" цього руху в ЗДА, у зв'язку з недавно відбутим з'їздом цієї партії в Ню Йорку, занепокоїв наші всі українські сили на еміграції.

Одначе занепокоїв не тому, що ми проти такої організації, чи взагалі проти нашого селянства. Навпаки, ми за те, щоб наше селянство було зорганізоване, щоб брало активну участь у спільному фронті, щоб разом з іншими організаціями, які стоять на самостійницькій позиції (бо несамостійницьких українських організацій на еміграції взагалі не існує, крім „федералістів, які переважно не є українці, а росіяни, іноді з українськими прізвищами, і цілком зрозуміло, крім комуністів, які просто є агентурою Москви) дало свій внесок у визволення нашої батьківщини.

Але поскільки організація нашого селянства, як виходить з пресових повідомлень, набирає дивного характеру або вірніше, коли за спиною організаторів Селянської партії стоять інші сили, то нам хочеться дещо нагадати.

По-перше, лідери цього руху намагаються переконати суспільність, що з'їзд у Ню Йорку переводився виключно на пожертви „ентузіястів" селянського руху, які вложили в цю справу по тисячі (один пан Сенько) та по сто долярів (чоловік біля десятка), це б становило в найкращому випадку яких пару тисяч, але й на ці пару тисяч важко було б провести такий масовий з'їзд, бо тільки від одного Шікаґо їздило яких 17 осіб, що, при найекономніших видатках, становить по 50 долярів на особу (враховуємо, що вони їхали автобусом, а на нічліг і харчі їм нічого не давали), — отож вже 850 долярів тільки на шікаґських делеґатів. Від Фортгайму їздило 32 особи (це місто десь близько біля Шікаґо). Кладемо так само по 50 долярів на особу, що становить 1,600 долярів, а разом, за мінімальними видатками, лише проїзд делеґацій від двох міст коштує 2,450 долярів, але ж там були делеґати й від інших міст, яким, крім проїзних квитків, треба було оплатити приміщення з'їзду, прокарчувати делеґатів та й поза тим були видатки на підготовчі справи з'їзду, а з цього виходить, що ці гроші походили — кажучи обережно — щонайменше із не з'ясованих ближче джерел.

По-друге, лідери, — всі без винятку, — в минулому належали до УНДС і тільки тому, що УНДС, як організація не схотіла бути підпорядкованою панові Доленкові, бо вона демократична і не може підпорядкуватися особі, а керується за колеґіяльним принципом, а ще головніше, що та організація не обрала собі п. Доленка на свого „лідера", то тому п. Доленко наспіх починає організувати т. з. Союз Земель Соборної України. Але де ж та соборність, коли якщо в інших специфічно західно-українських організаціях, хоч для людського ока, знаходитимемо білих ворон, що репрезентують Велику Україну і, навпаки, у специфічно наддніпрянських організаціях знаходимо білих ворон, які репрезентують Наддністрянську Україну, то Союз Земель, хоч і з такою „соборницькою" назвою, не спромігся за кілька років винайти й білих ворон, щоб хоч для людського ока забезпечити соборність і тепер уже прибирає нову назву Селянської партії. Чи є хоч найменші розходження принципового, чи ідеологічного характеру між УНДС і СЗСУ? Справа в тому, що невизнаним лідерам УНДС хочеться бути на верхах власного новотвору.

По-третє, підшиті під українську назву чужі „федералісти" ведуть шалену пропаганду за розбиття єдности українців західніх і східніх земель. Теза про „східняцтво" набрала відповідного розголосу й серед Селянської партії. Бо дійсно, — скільки представників від західніх українських земель було на їхньому установчому з'їзді ще Ашафенбурзі та й тепер у Ню Йорку?

На цьому т. з. новому „східняцтві" ми й хочемо трохи докладніше зупинитися. Можна любити й можна не любити галичан — це справа кожного зокрема, але хто думає по-державницькому, по-українському, той не сміє забувати кількох моментів, які ми й наведемо головним чином для тих, у кого не зовсім в порядку з пам'ятю і хто дуже швидко забуває внесок у загально-українську справу, який зробили оті ж таки галичани. Галичани з своєю героїчною УГА в часи Великої української революції пліч о пліч з наддніпрянцями стояли в нерівній боротьбі проти большевицької навали. Корпус Січових Стрільців був найбільш надійною силою Української Центральної Ради. Корпус Січових Стрільців з *полковником Є. Коновальцем*, разом з Головним Отаманом Симоном Васильовичем Петлюрою валили німецького окупанта у Білій Церкві, а потім здобували столицю України Київ. Хто був начальником київської залоги, як не той же самий полковник Є. Коновалець?

У роках 1943-4 коли через Галичину в наскоро змонтованих халабудах, з ручними візками, а часто просто пішки — з торбами ішли селяни з Великої України, то галицькі селяни радо ділилися останнім шматком хліба, давали хату і притулок.

Пригадайте недавні часи страхітливої репатріяції в таборах. Хто ж, цікаво, тут в Америці писав меморіяли до Вашинґтону, скликав протестаційні віча проти репатріяції, створював допомогові організації по переселенню, домагався перед урядовими американськими чинниками збільшених квот на еміґрацію до ЗДА. І, нарешті, цікаво на чиї ашуранси 99% нас прибуло до Америки?

Наша батьківщина, по своїй природі, є селянська країна. Хоч як большевики її й не перетворили в індустріяльну, але основна маса українців і по нинішній день залишається селянською, а тому на еміґрації перебуває величезний відсоток селян і нема чого доводити, що наше селянство лишилося поза організацією, а для цього потрібно, створювати Селянську партію. Всі наші на еміґрації зорганізовані партії і товариства, у великій мірі є селянськими, але комусь хочеться бути на верхах, а тому й створюють окремі селянські партії.

Чи можна сьогодні обвинувачувати наших селян, що їхні лідери засідають разом з організаціями, які не входять до УНРади в Мюнхені? Вийшло так, що ті, які боролися в 1917-21 роках під прапорами Симона Петлюри, сьогодні поборюють спадщину Петлюри — УНРаду.

Звичайно, селяни неповинні тут ні в чому, а винні ті, хто шукає слави, хто руйнує нашу єдність, хто за всяку ціну хоче грати ролю вождів.

УКРАЇНСЬКІ КОЗАКИ НА ВУЛИЦЯХ МАДРІДУ

(Закінчення зі стор. 1-шої)

ти музика, пісня і танок, що їх витворив і законсервував продовж довгих сторіч непереможний еспанський дух, давали високомистецькі картини й безмір душевної насолоди для слухачів і глядачів.

Правда, що не все воно зразу відповідає нашій слов'янсько-українській душі, бо не все вона може сприйняти, не все ми можемо зрозуміти радість і смуток еспанської душі, що в притаманний спосіб *передає тремтіння своєї душі* — словом, мельодією та рухом свого тіла. Зрозуміле є воно тоді, коли збагнути цього духа народу. Тоді зрозумілі будуть всі контрасти, як ми їх називаємо, що так виразно пробиваються з душі еспанського народу, якраз в часі його різнородних релігійних та національних святкувань.

Саме свято Сан Ісідра належить до таких святкувань, де виразно виступають оба елементи еспанської душі: релігійно-містичної і національної.

У вечірньо-нічних годинах, під звуки релігійно-похідних мельодій, вулицями столиці пройшла процесія в якій, через своїх представників, взяли участь всі еспанські області. Перед очима глядача просувався, щонайменше кілометровий пестрий похід хліборобів, різнородних організацій, відділи війська, поліції та різнородних братств. Селяни гуртами йдуть возами, запряженими у воли. Несуть в кошах і везуть на возах *плоди своєї землі*. Це дари хліборобської Еспанії для свого опікуна св. Ісідра. За старим звичаєм складають їх у стіп святого в катедральній церкві до диспозиції Мадрідського Єпископа.

Похід цей замикає „кароза" (віз) з фігурами святого та його жінки Марії де ля Кабеза, заповнена хліборобським знаряддям, снопами збіжжя, кошами овочів, цвітами, що ясніють серед сотень свічкових світел. Довкола тієї „карози" почесна асиста, що її очолює бурґомистр столиці. Похід замикає Єпископ з духовенством.

Свято це, своїм характером, до великої міри нагадує наші „дожинки чи обжинки", що колись так величаво святкував наш нарід на Рідній Землі.

Використовуючи присутність пребагатющого фолклорного матеріялу в столиці, Національний Синдикат Виховання і Відпочинку, в суботу 16. 5., ніччю, улаштував вулицями Мадріду, т. зв. „кабальґату" це є похід з піснею, танком, музикою, бандерою (вершниками) та возами, запрошуючи до участи чужонаціональні представництва. В поході цьому взяла участь також наша громада. Організацію нашої участи перебрав на себе студентський гурток СУМ-а. З інших національностей брали участь, німці, шведи, грузини й поляки. Поляки й тут мусіли показати свою „вищу культуру". Для всіх кінних груп військо дало свої коні, з яких кожний міг собі вибрати, якого хотів. Наші студенти прийшли дві години наперед, вибрали собі спокійніших коней, позаквітчували їх своїми національними розетами й кокардами. Кракуси прийшли пізно, позабирали від жовнірів коні нашої групи, зриваючи з них українські заквітчання. Еспанці не розуміли, що воно робиться, а до авантюри не допустили самі наші студенти.

Україна в тому поході, під своїми прапорами, з транспарентами-тризубами, була репрезентована одним повозом, прикрашеним вінками, цвітами, прапорцями та двома еспанськими жовнірами-візниками в шараварах і вишиваних сорочках. На ньому сиділо три еспанки-українки (позичені, бо своїх в Еспанії немає) в нашій жіночій народній ноші й мама Тамара (сім років), виряджіна, як наша молода до шлюбу з китицею цвітів. Вітрець шелестів прапором, а напис під тризубом „Украніа" зразу орієнтував глядачів.

Трохи бентежили нас наші козаки, по кракуській пригоді з кіньми, але, хоч декому з них довелось зробити пробні „польоти" та товчення костей на нових неспокійних конях, ще на подвір'ю, та на вулицях не довелось нам переживати жадного прикрого інциденту. Козацька група з 11 чоловіків гордо держала свій прапор та тризуб.

„Я стояла собі на „карозі" (повозі) та махала рукою до людей, але боялася коней, що об'їзджали ззаду наш візок — розказувала нам свої враження з походу мала Тамара. Нам, всі люди багато плескали й кричали „Віва Украніа" — Хай живе Україна! Я також їм відповідала „віва!" До нас підбігали люди й „ґвардія" (поліція) і просили в мене: „Ґвапа, даме унафльор, уна бандеріта украніяна". (Красуне, дай мені цвітку, дай мені український прапорець!). Я роздала всі цвіти, а пропорців не давала, бо ми самі мали мало".

Святкування ті закінчились в неділю, у великій залі Найвищої Ради для Наукових Дослідів в програмі яких наші козаки, під гучні й довготрівалі оплески маси глядачів, відтанцювали запорожця та гопака.

Льояльність до противника

(Закінчення зі стор. 2)

де вже ввесь американський нарід виступає єдиним фронтом. Ми мали зразки такої американської політичної практики перед очима: остання передвиборча кампанія в ЗДА, що багато европейців вражала неприємно своєю гостротою та демаґоґією, і зараз потім — подорож переможеного у президентських виборах демократичного кандидата Стівенсона по Далекому Сході, попереджена куртуазійною візитою у Білому Домі та з промовами і заявами підчас тієї подорожі, що йдуть по лінії закордонної політики сучасного республіканського режиму; одностайний демократично-республіканський фронт у сенаті і всій американській пресі після заяв англійських державних діячів Черчиля і Атлі, що образили всіх американців; врешті ота зацитована вгорі заява теперішнього державного секретаря, людини назагал непопулярної, проте не тільки з великим політичним досвідом, але й тонким вичуттям національної гідности.

Автор цих рядків звертав уже нераз увагу, що головною причиною гону наших земляків легковажно відзиватися про своїх партійних противників, коли йде мова про їх зв'язки з чужиною, є притаманне українцям недовір'я до чесности земляка і його політичної мудрости. Замість того, щоби знати, що наш партійний противник в розмові з чужинцем всеодно *заступатиме гідно* справи України, будучи таксамо її патріотом, ми занадто поквапні добачувати в кожному землякові потенціяльного зрадника, що готов продавати Україну за миску сочевиці. Очевидно, що таким підозрінням і такою поставою до власної громади, ми не шануємо самих себе і зменшуємо шанси, щоб нас інші шанували. Більше довір'я до земляків, менше адорації до власного ґетта і більше *льояльности* до противників — ось прикмети політичної культури, що їх треба собі чимшвидше засвоїти, у теорії і практиці, на словах і в ділах.

З Листів до Редакції

ВПШановний Пане Редакторе:

З великим здивуванням прочитав я у Вашому цінному часописі „Свобода" чч. 109-110 за 15-16 травня 1053 допис якогось п. М. Гринька під заголовком „1933".

Рішуче заявляю, що у своїй першій частині (історія з Нусом та організація голоду на Харківщині) цей допис є повторенням мого допису, якого я опублікував в кінці вересня 1943-го року в часописі „Львівські Вісті".

Тоді, з нагоди десятиріччя *голодової трагедії* українського народу, я вважав своїм обов'язком оприлюднити ті відомості, які я мав, як наочний свідок так самої голодової трагедії в Україні 1932/33 р., як рівнож і тих заходів, які вживав червоний московський окупант для спричинення цієї трагедії.

Я подав допис під моїм псевдом „М. Гринь", бо під тим іменем я в 1943-44 рр. в багатьох місцевостях Галичини робив доповіді про найтяжчі невільничі табори СССР на Колимі.

Допис „1933", якого опублікував у Вашому часописі невідомий мені М. Гринько є, здебільшого, дослівним повторенням мого допису у „Львівських Вістях", лише з окремими змінами та додатками.

В травні цього року я, як член комітету м. Ню Йорку і Метрополітальної Округи для відзначення XX-тих роковин московсько - большевицько-народовбивства — голоду в Україні в 1932/33 р., описав мої власні переживання та відомості наочного свідка трагедії нашого народу ще більш обґрунтовано, додавши ще й відповідні цифрові покажчики, в дописі під назвою „1933-ій" та віддав його до розпорядження комітету. Мені відомо, що комітет розіслав його по різних часописах, і я сподіваюся, що його буде опубліковано.

Тому я тимбільше вважаю себе зобов'язаним звертатися до Вас, ВП. П. Редакторе, з проханням, оприлюднити цю мою заяву в найближчому числі Вашого цінного часопису.

Додаю, що вирізку із часопису „Львівські Вісті" з моїм дописом я зберігаю й можу Вам показати на Ваше бажання.

З правдивою до Вас пошаною

Інж. М. Млаковий.

40 фит. пшенич. муки $ 8.85	10 фит. вудж. бочку — $6.95
20 фит. рижу — $ 6.50	10 фит. вудж. солонини $6.95
30 фит. смальцю 16 п. $13.65	5 фит. паленої кави — $6.95
7,2 фит. масла, 4. пуш. $ 7.25	2 фит. чорного перцю — $6.75

Спорт

„ЛЕВИ" — „ФАЛЬКОНС" 1:2 (1:0)

Шікаґо — 24. 5. 1953. З великим напруженням та зацікавленням очікувана зустріч „Леви" — „Фальконс" закінчилася перемогою поляків 2:1. Щоправда „Леви", граючи з вітром, мали до половини легку перевагу в полі і здобули навіть провадження з гарного стрілу С. Масника, — проте друга половина належала в цілості до „Фальконс". Вислід з різницею одних воріт в користь поляків — вповні віддзеркалює відношення сил та підворітних шанс. При більшій дозі щастя, наші могли евентуально ремісувати ці змагання (якщо навіть не виграти) — проте це в жадному випадку не є докором під адресою змагунів. Дружина грала добре, маючи в Касіянові — на воротах свого найкращого змагуна.

Коли взяти під увагу, що „Фальконс" є цьогорічним чемпіоном Америки за професійну чашу і під цю пору в знаменитій формі — то, властиво, ту низьку „англійську" програну можна сміло уважати за успіх.

Роман Дубляниця

ІРЛЯНДІЯ — ОНТЕРІО 2:0

Торонто. — Футбольна команда Ірляндських Туристів програвши, в Ню Йорку 0:4 проти англійців Ліверпул, виїхала з ЗДА в Канаду. Першим етапом цього турне був Гемілтон, де ірляндці перемогли Збірну Міста 4:1. Дальший матч проти Збірної Онтеріо на грощі ЦНЕ дав результат виграної 2:0. Поверх 8,000 глядачів було свідками рівної гри обох команд, при чому Збірна Онтеріо, сподівано сперши склад на змагунах імпортованих з Европи — була гідним співпартнером Ірляндії. Обі команди показали гарну гру. В репрезентації Онтеріо виступило 4 українців — заложник Ригайло, центр пів-залоги Шапка, бічний помічник Стецьків, усі Україна, Торонто, і центр нападу Скоцень II. Тризуб, Торонто, який рівночасно сповняв почесну функцію капітана канадської репрезентації. Ворота добули для Ірляндії — Джім Д-Арк і Сем Гоуджес. Найліпшу шансу для нападу веденого Олександром Скоценем, мав крайник Левріс, Кенедієнс.

Усі українці зарепрезентували себе якнайкраще, а виставлений склад був одним з найліпших, на який коли-небудь спромоглась Збірна Онтеріо. Найкращою лінією Онтерія була поміч в складі Стецьків — Шапка — Свейм, Кенедієнс. Воротар Збірної — Джімі Гальмур, Ст. Ендрюс, боронив бравурно і певно. Напад Онтеріо мав найкращих змагунів в особах Скоценя II і Оплох, Олимпія. Господарі були кращими в 1. півгрі та 30 хвилин мали перевагу. При кінці матчу два змагуни збились головами так сильно, що Остап Стецьків, Україна, був забраний амбулянсом до шпиталя.

Ірляндія переважала витривалістю та індивідуальною прецизністю змагунів. Воротар Уп-річард, Портсмут мусів спробувати своєї рутини, захоронюючи свої ворота без втрати точки, перед грізними стрілами Онтерія. Клясу й добру захорону виказали — Джім МекКеб, Лідс Юнайтед і Алф МекМічел, Нюкастл. Крайник Менчестер Сіти — Френк МекКорт і Бленхфловер, Астон Вілл, були моторами офензиви.

Богдан Прудиус

З'їзд УНС в Торонті

16, 17 і 18 травня відбувся річний З'їзд Українського Національного Об'єднання та трьох братніх організацій: Української Стрілецької Громади, Організації Українок Канади і Молодих Українських Націоналістів Східньої Канади. Збори відбувалися на повній сесії та на окремих сесіях УСГ, ОУК та МУН. Наради відбувалися в діловому порядку, при участі коло 150 делеґатів та делеґаток із цілої східної частини Канади та представників центральних управ із Вінніпеґу та коло 200 гостей (між ними пані сен. О. Кисілевська й пані Лащенко з Ню Йорку). 17 травня відбулося з'їздове віче, на якому промовляли інж. В. Коссар та В. Гультай. Ввечорі цього ж дня відбувся концерт, на якому було понад 900 присутніх. Третього дня продовжувалися наради пленум та окремих організацій, на яких вибрано нову управу, з проф. Степаном Паладійчуком на чолі. Цей XII. з черги З'їзд УНО, УСГ, ОУК, і МУН був справді одним з найуспішніших з'їздів УНО Східньої Канади.

Єлисавета II гостем британських парляментів

Лондон. — Коронаційні паради почалися великим прийняттям, яке влаштували парляменти всіх країн британського комонвелту в честь Єлисавети II. На прийнятті були присутні понад 750 осіб, в тому 300 з-за моря. Воно відбулося в історичній залі Вестмінтерського палацу. Королева в своєму тості заявила: „Це хвилююча думка, коли згадується, що всі парляментарні установи беруть початок від зборів, які відбулися перед 700 роками під цим дахом, і що парляментарна система це те, що нас усіх лучить." Прем'єр Черчил подякував королеві за промову і казав, що він вітає в цій залі п'ятдесять або шістдесять парляментів. Прем'єр Черчил хвалив англійську форму влади, в якій „король не може зробити нічого злого, бо нарід має право змінювати його дорадників і часто користає з цього права." „Велика битва програна, казав Черчил, парлямент повалив уряд. Велика битва виграна, маси народу вітають королеву." Парлямент має говорити, корона має блистіти. За все зле відповідають політики, а все добре кладеться на вівтар британської спілки народів. Черчил згадав і про недавню критику бувшим прем'єром Атлі американської конституції. „Ми мусимо бути дуже обережні в критиці американської конституції, а я тимбільше, з приводу моїх американських предків". На мою думку, це найкраща конституція англійською мовою. Після цих слів сміявся також і бувший прем'єр Атлі. Англія й Америка мають не тільки спільну мову, але їх обидві ненавидять всі диктатори. Австралійський міністер праці Гарольд Е. Гольт підніс тост в честь „молодої королеви і молодої спілки британських народів." Одночасно відбувалися дальші проби коронаційної паради, якім придивлялися маси народу, хоч падав рясний дощ.

ТАРЗАН, ч. 3078. Приятелі в біді.

З галасливим риком, Шіта ослаб і зсунувся на землю, а переможний крик великих мавп лунав по країні Вар.

„Я Круг, ти врятував моє життя. Часом Круг і тобі поможе", — ричала печерна людина. „Я — Тарзан", — відповіла мавполюдина. „Деколи, можливо, я потребуватиму Кругової помочі".

„Тарзан вже не в'язень", — бурчала печерна людина. „Круг казати королеві Тум в справі свого приятеля Тарзана".